

Budapestre vonatkozó ujságcik

Osztalvozas

323.1(439Bp)(= 91.81)

Szerző: *Marai J.*
Cím: *Pesti bolgárok*

Hely

Idő

"1918"

Forrás: *Magyarország*

Személy

Bp *1918. 7. 6.*

Helyszám

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

*351.756**1018"*

Pesti bolgárok

Hajnalban a bolgár piacon — Hadzsi Pádkó Péter, a törzsfőnök — Bolgár korecsma, káposzta és nemzeti szövetség a Lónyay utcában — Szymov dr., a bolgár pap beszéd Bulgáriáról — Sziojánovics Iván dr. főkonzul, meghatalmazott miniszter nyilatkozata

(Saját tudósítónktól.) Ma reggel, hajnalban elindultam megkeresni a bolgárokat itt Pesten. Hideg és ködös reggelben állunk a fővámtéren, az egyetlen helyen, ahol bizonyosan meg lehet őket találni. A Dunán vastagon megül a köd, nem lehet látni semmit belőle. A csarnokban vastag kendőbe csavart kofák kiabálnak. A bolgárok lassan érkeznek egymásután. Szamaras kocsin, amelynek színültig raktak káposztával és zöldpaprikával, ez most a szezoncikk. Végig a Duna mentén ötven fabódében árulnak zöldséget a bolgárok; tempósan, lassan kirakódnak. Mind férfi, asszonyt, gyermeket alig látni közöttük. Tagbaszakadt, erős és kövér emberek. Jo vastag posztóba öltöznek valamennyien, a barátságosan domborodó hasukon a legjobbjének arany lánc. A kezükön, a rövid és vastag parasztujjaikon feltűnően vastag arany karikagyűrű. Idősebb, 40—50 év közötti emberek a pesti bolgár-kertészek. A fiatalabbak, mint ők mondják, mind katonák, mindet elcipeltek már régen az ő saját külön háborújukba, mely tart már vagy hét éve. Nyugodt és komoly emberek a bolgárok: arcuk mint minden balkán arc egyivű, kissé mord, de férfias, apró bedagadt szemük van, nagy harcsabajuszuk. Valamennyien érzik a szelid bolgári jólét. Sikerral természetük és árulják itt felénk már évtizedek óta a tököt és

a káposztát, mondják, hogy mindegyik meggazdagodott, soknak van háza közülük a külső kerületekben.

Egy kofa megszólít, hogy kit keresek a bolgárok közül, nem-e a «Péter bácsit, a törzsfőnököt». Természetesen Péter bácsit kerestem. Ezt a tekintélyes Pétert, a pesti bolgár piac nesztorát az egész csarnoktér ismeri. Azt mondják, hogy három helyen lehet megtalálni, a Posta-kávéházban, a Csarnok-kávéházban, vagy a lakásán. Ez a sok kávéház egy kissé mindjárt gyanus volt, és némi szelid kétellyel mentem a Posta-kávéházba, ahol Péter bácsi élte hátralévő napjait tölti. Utólag kiderült, hogy Péter duzzasztott ember, akit a múltkor például megloptak 15.000 koronával, és csak legyutatták, mikor a rendőr jegyzőkönyvet vett fel, «csak hagyjog ez magug!» — mondta cinézében. «Nem paj van». Szóval kerestem a gazdag Pétert. A Csarnok-kávéházban kofák reggeliztek savanyu tütöt, csájával. Egy fiatal bolgár reggel hékör nagy szorgalommal evett egy éretlen görögdiányt. Péter bácsit nem találtam. «Talán a Postában» — mondták. Ez a szemközti konkurrens kávéház. Ide is bementem, a levegőt vágni lehetett, ez tele volt nagyhasu, nagybajuszu bolgárokkal, akik hosszú pipákból káposzta-levelet füstöltek. A levegő legalább egészen olyan volt. Péter bácsi azonban már innen is elment. De a Csarnok-tér 5 alatt, a lakásán bizonyosan meg lehet találni, az öreg kis körzetben mozog, a Csarnok-tér neki a világ legszelebb helye, itt sétál fel és alá, vigyáz a bolgárookra. Nem mozdul odébb a Csarnok-térről. A kapualjban találtam meg. Olyan nagy, magas ember, hogy fel kell rá nézni. Hatalmas, impozáns, négyszögletű, fekete szakáll, mely még alig őszül, a mellére lóg, olyan, mint egy Archimandrita. Szép

városi bunda van az öregen, nagyon urias. Külpolitikáról csak óvatosan nyilatkozik, mintha egy vigyázatlan nyilatkozattal nem akarná befolyásolni az intéző köröket. Olyan ravaszakat mond, amikben nincsen semmi, csak nagyon hosszú. Elmondja, hogy Hadzsi Pádkó Péternek hívják, Polzsimben született és 35 éve él Pesten. Ok csöndesen élnek itt, kereskednek, a világ sora nem nagyon érinti őket. Szerettem volna megtudni, hogy így elszakadjan az anyaországtól mit szólnak ahhoz, hogy néhány napra most a világ érdeklődésének a középpontjába kerültek. Hadzsi Pádkó Péter azonban arról beszélt, hogy nincs dohány és nagy a drágaság.

Aztán eljött velem a Bolgár Szövetség átermébe és hivatalos helyiségébe. A Lónyay-utca 11. számú házában van ez, rézsut szemben a Központi Zátogházzal. Szürke, öreg pesti bérház, az épület sarkán egy korecsma, nagy betűs cégér. Magyar Bolgár Éterem. A magyar bolgár éterem ajtaja előtt Hadzsi Pádkó Péter elbucszott. Azt mondta, hogy ő ide be nem megy inkább ottban eszik.

Az étteremben elég bizalmatlanul fogadtak. Bolgárt nem láttam, két német katonát az asztalnál, sőt ittak és szomorúan néztek. Az étterem nemzeti jellegét két cirillbetűs bolgár vicclap adja meg. Hátul zöldfüggönyös ajtó, melyhez lépcső vezet fel, innen nyílik a Bolgár Szövetség hivatalos helyisége. Hosszu és sötét terem, Károly király mellszobra és színes olajnyomatu portréja. A falon Gesov, Radoszlavov és Malinov arcképei sorakoznak, szakállas és sötét bolgárok. Itt élnek nemzeti életet a pesti bolgárok. A szövetség elnöke Ivanov Lázár, akiről az összes bolgárok annyit nyilatkoztak, hogy háztulajdonos a Ferenc-köruton.

Az emeleten, két szűk szobában van a bolgár kápolna és iskola. Fehér, zöld, piros színekben tartott táblák jelzik az Istenisztelet idejét. Néhány sor szék, az Ikonosztázien, ez minden. Mondják, hogy menjek el a lelkészhez, aki valamivel odébb lakik, a Lónyay-utca 25. szám alatt. Felmentem. Egy utcai hónapos szobában lakik a bolgár lelkész, aki egészen fiatal ember. A szobába egy ebédión keresztül van az átjárás, ahol egy öreg hölgy zongorázott. A lelkész ritkaszei vannak, nagy nyílt homloka, szép lelkes szemek vannak, dus fekete haja és szakálla, olyan mint egy próféta. Szymov dr. Elmondja, hogy Pesten körülbelül háromezer bolgár él, cserkészek és kereskedők. A gyerekeik számára külön iskolát tartanak fenn, az egyház költségén, ahol a bolgár nyelvre és a görög nem egyesült vallásra oktatják őket. Az eklézsia elég szegény. Elmondja Szymov dr., hogy januárban jött el Szófiából. Elmondja, hogy megérti az idejejlődött bolgár ügyeket.

— *Mi nyolcadik éve háboruban állunk, mindenünket elcipelték, a férfaink kihaltak, élelmiszerünket elveszi Németország, ruhánk, iparszközzeink nincsenek, fáradtak vagyunk, kimerültek. A Dobrudzsá-, a Marica-kérdés mind égő sebek, amik nem tudnak behegedni. Nekünk már nincs mit vesztenünk.*

Sötétlen mondja ez, ez a szép, szomorú pap. A pesti bolgárok, mondja, dolgozó és jólkereső emberek. Jobb dolguk van itt, mint otthon. Amíg kikísér a lépcsőre, folyton arról beszél, hogy ők milyen szerencsétlenek és fáradtak.

Az Andrassy-úton, a 6-os számú házban van a bolgár főkonzulátus. Az emeleten sehol semmi jelzés, ami utbaigazítana. Egy nyitott ajtón bemegyek, nagy polgáriasan díszes szo-

bában vagyok, egy amerikai asztalnál ül egy alacsony ur, Stojanovics Iván dr. meghatalmazott miniszter, a bolgár főkonzul. Nézem a szobát, egy kékernyős állólampa, Boris trónörökös arcképe. A főkonzul nehezen és törve beszél németül, franciául valamivel jobban. Kérdem, hogy mit szól a szobranje elnapolásához?

— *En teljesen tájékozatlan vagyok az utóbbi napok eseményeiben — mondja a főkonzul. — Szófiából napok óta nem kaptam hivatalos értesítést. A lapokból értesülök a dolgokról. Annyit mondhatok, hogy a bolgár események előreláthatóak voltak, minden hivatalos egyéniség tudta, Bulgáriában is, itt is. Sulyos és nagy belső okaink voltak erre a lépésre és nem egészen mirajtunk mullott, hogy ezt meg kellett tennünk. Külpolitikai és harctéri okokon kívül én a bolgár események elkövetkezését annak a nagy belső fáradságnak tudom be, mely szükségyszerűen állt elő olyan hét esztendő után, mint amelyet Bulgária átélt. Meg vagyok győződve róla, hogy ezek az események csak kedvezően befolyásolhatják a hadi helyzetet. Tudom azt, hogy elnapolták péntekre a szobranjet. Minden jót, az általános békét várjuk és kívánjuk mi is.*

A főkonzul háza előtt, az utcán egy hirdető plakátot láttam, szemben az ablakával. „Károly király bolgárai“ hadikiállítás rendeznek a Városligetben, a Mezőgazdasági Múzeumban. A plakáton a magyar és a bolgár baka erősen fogja egymás kezét. Alatta a dátum: 1918 szeptember 28.

Márai Sándor.